

en en naar zulk er te gaan, dat pheid, dan kan t Word en de , hem ook niet iet behoud van us als eisch ge- idikaat geroepen voor de Kerken dus den Kerke- leen van dienst estelijke arbeid, o nauw met de gelie in verband beping daarmede Alleen voor deze Synode een uit- anders deed zij Deze beide uit- willekeurig ge- zeer goede gron- aan bij wat de Kerken is ge- uitzondering be- t een anderen r Kerken in het n wordt dit in uitgesproken, ikant, die Hoog- logie. Van zulk niet gezegd wor- est verlaat, en wereldlijk beroep e toch rekent, on- ook het Doctoren- deze Professoren de a.s. Dienaren n arbeid draagt karakter, maar de heilige Godge- de professoren in n gezegd worden. t, die tot dit ambt t niet naar Art. XII n uit den Kerke- n en tot een an- over te gaan, tuurlijk geldt dit ogleeraren, die en zijn, die van aarmede de Kerk en aan zulk een enaren der Kerk loogleeraren kun- dienst voor de leze uitzondering in de Theolo- ge Synode zich staande practijk, teeds geoordeeld, a zulk een School theologie, de be- om 't Woord te

zondering, en de in welke overgaan die een geeste- de roeping tot gelie in nauw ver- ad daarbij op 't epen werden om op te treden aan an dagen of kraan- erpleegd worden. ant kan wederom ij tot een anderen De verkondiging het doel van zijn n, dat de positie rgers kerkrecht- is, en dat eerst regeld zou wezen, e verzorgers tot en werden door n stichting zich ist, het karakter oljft toch scherp ereldijk beroep, e geneesher of e geestelijke ver- e verkondigen ; n dit geschiedt, en, het gebouw voorganger wordt en. Zelfs zal, als de geëffectueerd sten ook Avond- zulk een stichting wat onze oude clesia incompleta, lie formatie. En edikant, die hier optreedt, ook de naar des Woords ft, want daarop roeping om 't door 't aannemen

en zijn de eenige, emak heeft, en en met zich aan Dat in geval r reden is om bevoegdheid van den, dit dus niet XII, zal thans wel er is het dan ook Kerken in zulke nden niet naar . XIII. De op- n Schelven ge- njk niet op deze t. XIII heeft be- canten, die door zins onbekwaam ient, en dit kan van de bovenbe- gleeraren in de e verzorgers. e zeer duidelijk

wezen, waarom zijn eigen voorslag om deze personen volgens Art. XII verlof te geven tot een anderen staat des levens over te gaan met behoud van den naam en de eere van een Dienaar des Woords, nog veel verder ons van de wijs zou brengen. De Synode heeft terecht uitge- sproken, dat wie naar Art. XII ontslag uit den Kerkedienst vraagt, om tot een anderen staat des levens over te gaan, die naam en eere niet behouden kan. Eigenlijk behoorde deze zaak in een af- zonderlijk artikel in onze Kerkenorde ge- regeld te worden. Maar zoolang dit niet geschied is, zal men zich wel noodge- dwongen met emeritering naar Art. XIII moeten behelpen, omdat alleen in dit Art. van het emeritaat gesproken wordt.

De Classen, die geroepen worden, om over deze zaak te beslissen, weten dus nu, wat de Synode gewild heeft. Een predikant, die verzoekt naar Art. XII tot een anderen staat des levens over te gaan, spreekt daarmede zelf uit, dat hij zijn ambt wenscht te ver- laten en kan de bevoegdheid aan het ambt verbonden niet behouden. En evenzo kan er geen sprake van wezen, dat hij dan teruggezet wordt in de rij der candidaten of de bevoegdheid ontvangt om een stich- telijk woord voor de gemeente te spreken. Het behoud van den titel en de rechten aan het predikantsambt verbonden, is alleen dan geoorloofd, wanneer zulk een predi- kant overgaat tot een dienst ten behoeve van de Kerken in 't gemeen, — d.w.z. wanneer hij geroepen wordt tot het ambt van professor in de Theologie — of tot een geestelijken arbeid, die met de predi- kation in 't nauwste verband staat, zoals de geestelijke verzorgers aan stichtingen. An- dere uitzonderingen heeft de Generale Synode niet veroorloofd.

Gelijk wel van zelf spreekt, heeft dit be- sluit geen terugwerkende kracht, zodat degenen, die vóór dit besluit reeds, zij het dan ook op onjuiste wijze, het emeritaat hebben verkregen, dit niet zullen verliezen. De onbillijkheid, die daarin ligt, dat de eene Classis dit emeritaat wel verleende, de andere niet, kan de Synode niet verhelpen. Daarom kon ze ook niet aan het verzoek voldoen van Prof. Van Schelven, hoe hoog ze zijn persoon en gaven ook waardeert, om hem den titel van predikant te laten behouden. Al erkende ze, dat in deze zoo ongelijke be- handeling voor hem iets «krenkends» school, ze kon toch niet, waar zij als haar overtuiging uitsprak, dat alleen aan Hoog- leeraren in de Theologie deze bevoegdheid om 't Woord te bedienen kon geschonken worden, voor hem een uitzondering maken. Ze zou daarmede haar eigen standpunt verloorchend hebben. Dit standpunt nu is zeer streng. Maar we gelooven, dat de Synode wijs deed met zoo strak de teug- els aan te halen. Had de Synode de deur op een kier laten staan, dan zouden de Kerken weer tot dezelfde misstanden zijn teruggekeerd, waartegen de Synode wilde opkomen. En ook hier geldt, dat zachte geneesmeesters de wonden niet verbeteren, maar verergeren.

Dr. H. H. K.

**Koolwijkse Scholen**

In hartelijken dank ontvangen van den heer G. L. W. te IJmuiden, f 2.50; van den heer L. van L. te Herwijnen, f 5.

Ds. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter.

Arnhem, Velperweg 88.  
Giro Nummer 31724.

**Leerstafel.**

I. DR. T. HOEKSTRA, GEREFORMEERDE PREDI- KING. Uitgevers-Maatschappij E. J. Bosch (Jban, Baarn.

«Nu onze preeken tegenwoordig van onder- scheidene zijden zowel naar inhoud als naar vorm b-critiseerd worden, scheen het gewenscht na te gaan, aan welke vereischten *Gereformeerde* prediking behoort te voldoen.»

Aldus Prof. HOEKSTRA, die te KAMPEN, aan de THEOLOGISCHE SCHOOL onzer Kerken, o. m. ook de homiletiek of de preekkunst doceert. Resultaat van het nagaan der vereischten biedt hij in dit boek van bijkans 100 bladzijden, het- welk hij, met al te groote bescheidenheid, 'n «brochure» noemt.

Kritiek is zelf 'n kunst, al wordt ze vaak wat licht beoefend; iets wat met name geldt van hen, die, zonder van preek-kunst ook maar eenige notie te hebben, zich de vrijheid veroor- loven als rechters 'n preek voor hun vierschaar te dagen. Daarbij gaat het dan vaak even ver- makelijk toe als wanneer bezoekers van 'n schil- derij-tentoonstelling, die met de schilderkunst even slecht overweg kunnen als 'n matroos met een velocipède, hun oordeel ten bate geven.

Kritiseren is beoordeelen en daartoe zijn «normen» of richtsnoeren noodig, waaraan het- geen beoordeeld wordt behoort te beantwoorden en de kennis van die normen is niet alleen noodig bij kunst-beoefening, maar ook bij kunst- genieting.

Zoo voor het een als het ander heeft Ds. HOEKSTRA met het publiceren van dit zijn boek een nuttig werk gedaan.

En hij bezit de daarvoor noodige kwaliteiten. Als homiliet van professie, vertrouwd met de predikkunde of de theorie van de preek- kunst, is hij, ook als prediker, een van de meest gelukkige beoefenaars dier kunst. Onveracht gereformeerde Theoloog, is hij, in culturelen zin, 'n modern mensch. En door de gelukkige combinatie van de vakken, die hij aan onze Theologische School doceert, is hij ook vertrouwd geraakt met vakken, die wel buiten het gebied der Theologie liggen, maar er toch niet in kun- nen gemist.

'n Niet geringe charme heeft dit boek van Prof. HOEKSTRA dan ook voor mij, doordat, — om nu maar bij één dier, er wel buiten-liggende maar toch onmisbare vakken te blijven, de psychologie of de zielkunde, — hij er 'n psychologie in voordraagt waarin ik mij goed vinden kan.

'n Psychologie, want gelijk er Philos ophieën zijn, zoo zijn er ook Psychologieën.

Ik kan op de Psychologie van HOEKSTRA niet te ver ingaan, maar moet toch even naar voren brengen wat hij, naar aanleiding van het begrip «bevindelijke» op p. 52 schrijft. Onder- scheidende de niet te scheiden functies van kennen, gevoelen en streven, schrijft hij daar, naar ook ik het zie, terecht: «Acten als geloof, vreugde in God, begeren naar Gods gemeen- schap, zijn geen acten van de functies (of vermogens) maar van den mensch, van de persoonlijkheid, van het ik. Al *domineert* bij een acte ook een bepaalde functie, de andere functies zijn op dat moment niet inhoudloos of werkeloos». Hiermede toch toont ook HOEKSTRA af te zijn van die Psychologie, volgens welke het «ik» rustig zit te kijken wanneer de drie «vermogens» hun kunsten vertoonen.

De drie hier boven genoemde kwaliteiten van den auteur komen uit in dit zijn boek.

Het gaat bepaaldelijk over *Gereformeerde* prediking; gereformeerde prediking, die zich aansluit bij de cultuur van onzen tijd; gerefor- meerde prediking, met psychologisch moment als inslag.

Aanleiding tot het opstellen van dit geschrift was voor Prof. HOEKSTRA, naar ik reeds mede- deelde, het tegenwoordig becritiseren van onze, d.i. van de in onze gereformeerde kerken ge- houdene preeken.

Nu valt er met wie van 'n *gereformeerde* prediking niet gediend willen wezen, doordat ze zelf nog-niet of ook niet-meer gereformerd zijn, op dit stuk niet te praten. De beoorde- ling dixer prediking door zulk een hoorder zal een veroordeeling blijven, niet anders dan de beoordeeling van 'n REMBRANDT-schilderij door 'n CUBIST of die van 'n SHAKESPEARE-drama door 'n dwepet met CATS.

On- en anti-gereformeerden zullen, na lezing van dit boek, naar aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid hun oordeel over onze predi- kation niet herzien.

Anders staat het echter met die onzer kerk- leden, welke, zonder op de hoogte van de preek- kunst te zijn, onze gereformeerde prediking be- critiseren.

Die kunnen er uit leeren welke, de normen zijn waarnaar hier te beoordeelen is en de lezing van dit boek zal hun dan ook deugd doen. Dan, die lezing kan dit ook nog in ander op- zicht.

Op p. 13 schrijft HOEKSTRA, «dat de critiek (op onze preeken) in vele gevallen uit een ver- keerden hoek komt en ongegrond is». «Maar, dat we gegronde berwaren, indien enigzins mogelijk, moeten wegeuen». En daarop volgt dan: «Ook in de prediking moeten we, staande op den hechten bodem van de Gereformeerde confessie, toonen in den goeden zin des woords klodert van onzen tijd te zijn, we moeten preeken naar de behoeften en nooden van de menschen onzer dagen.» Ook dit is zeker een vereischte van *gereformeerde* prediking, en bij zijn nagaan aan welke *deze* prediking heeft te voldoen, is ook dit door Dr. HOEKSTRA niet overzien.

Den weg, door hem bij dit «nagaan» gevolgd, tekent hij ons aldus: «Deze vereischten worden gevonden, wanneer men uitgaat van de lijnen, die onze Gereformeerde Vaders in hun hand- boeken hebben getrokken, en tegelijk rekening houdt met de ontwikkeling, die het Gerefor- meerde leven sinds de XVIIde eeuw ten onzen heeft doorgemaakt.

Getrouw aan deze methode worden dan in GEREFORMEERDE PREDIKING, na 'n Inleiding, achtereenvolgens besproken: HET WEZEN VAN DE PREDIKING, DE VERKLARING, DE TOEPASSING, DE TEKSTKEUZE, DE RESTE PREEKMETHODE, TAAL EN VOORDRACHT.

Het boek dient zich niet aan als een Gerefor- meerde Homilietiek. Het bevat echter de ver- blijvende mededeeling, dat de auteur hoopt over eenigen tijd zijn HOMILTIK te kunnen uitgeven.

Immiddels zullen zich niet alleen onze kerkleden in het algemeen, maar in het bijzonder, die onder hen, welke de preekkunst beoefenen of straks zullen beoefenen en ik denk hier aan onze Studenten, goed doen het zich aan te schaffen.

Ik zelf ken er zoo groote waarde aan toe, dat ik, als de gelukkige bezitter, het zuinig zal bewaren; het 'n plaats geven op mijn schrijftafel; en, als ik weer eens 'n preek ga maken, niet verzuimen zal het te raadplegen.

Zelfkritiek toch is zelfplicht ook voor den prediker.

2. DR. J. C. DE MOOR, REKENSCHAP VOOR GOD, W. ten Have, Amsterdam 1920.

Dit is de preek waarmee Dr. de Moor den 13-en October j.l., afscheid nam, als dienaar des Woords, van de gereformeerde kerk van AMSTERDAM.

Het trof gelukkig, dat onder de vele ons ter beoordeeling gezonden publicaties mij deze preek van DE MOOR tegelijk met het zeevoen besproken boek van HOEKSTRA in handen viel. De lezing toch van het laatste heeft mij de beoordeeling van de eerste verlicht.

Het bekende woord, afkomstig van den Franschen blijspel-dichter DESTOUCHES: «De critiek is makkelijk en de kunst is moeilijk», is, ik weet het bij ondervinding, een woord van toch maar betrekkelijke juistheid. Kritiek, en vooral kritiek op preeken, valt mij althans lang niet makkelijk. Komt waarschijnlijk doordat ik maar al te zeer weet, hoe moeilijk de beoefening van de preekkunst is. Maar nu door dat boek van HOEKSTRA mijn kennis van de preek-techniek weer zoo pas opgefrischt is, zet ik mij niet zonder moed tot de beoordeeling van deze preek van DE MOOR.

Al is deze preek geen gewone, maar 'n ge- legenheidspreek», ik kan het niet anders zien dan dat zij aan de normen, die HOEKSTRA voor gereformeerde prediking stelt, ten volle beant- woordt; en dat zoo naar inhoud als vorm.

Deze preek toch is naar haar inhoud, wat een gereformeerde preek naar haar wezen behoort te zijn: verkondiging van Gods Woord. DE VERKLARING getuigt van nauwgezette en bezonnen «x»getische studie en de TOEPASSING, waarin het psychologische moment tot zijn recht komt, houdt voldoende rekening met het peil van ont- wikkeling, waarop het gereformeerde leven in onzen tijd staat. De TEKSTKEUZE: Jeremia 17 : 16: *Ik heb toch niet aangedrongen, meer dan een herder a Her-U (belaamde); ook heb ik den doodlijken dag niet begierd. Gij weet (het); wat uit mijne lippen is gegaan, is voor U aange- zicht geweest, — de keuze van dezen tekst is voor onze gelegenheid tekenend. De inhoud en daarmede de eenheid van dit Schriftwoord is*

zuiver weergegeven in het thema: REKENSCHAP VOOR GOD, en in de verdeeling komt, wat HOEKSTRA als eisch stelt, «het karakteristieke van het thema en dus van den tekst tot zijn recht». De dispositie toch, onnomen aan het thema, is REKENSCHAP VOOR GOD:

I. aangaande het volgen van den oppersten Herder.

II. aangaande het zoeken van het heil der gemeente.

III. Aangaande het verkondigen van den vollen Raad Gods.

Bij de verhanding van de synthetische en analytische methoden zijn hier explicatie en applicatie op gelukkige wijze dooreengestrengeld.

Verklaring en Toepassing zijn, zoals HOEKSTRA schrijft, wat de oude Gereformeerden noemden, het *lichaam* van de predicatie, en daarvan is dan te onderscheiden de inleiding en het slot.

De INLEIDING zou voor een gewone preek iets te lang zijn, maar bij een afscheidspraak kan het er mee door. Tusschen lichaam en slot ook hier TOESPRAKEN, bij een afscheid- en intree-preek onmisbare invoeegsels. Deze toespraken zijn van een voorbeeldige korthed en soberheid.

Het is mij niet bekend of de toespraken door de verschillende functionarissen tot wie ze ge- richt werden, na afloop van de prediking, zijn beantwoord. In sommige onzer kerken schijnt dit laatste thans almeer een gebruik. Iets wat, naar mij voorkomt, minder navolgenswaardig is. Mij heugt nog, dat ik, in een kerk, waar men bij een intree-preek dezen usus ook volgde, toen de avonddienst er allerbedenklijkst door geredt werd, den prediker almeer vermoed zag worden en de stichting, die ik van zijn preek had gehad, almeer bij mij wegdook onder het onlust-gevoel van hongerende zenuwen.

«In het slot van de preek», schrijft HOEKSTRA, moet de hoofdgedachte van den tekst nog een- maal in helder licht geplaatst,» en ook aan dien eisch is het slot van deze preek conform.

Dat het «staalgevaar», om nog eens met HOEKSTRA te spreken, waarin het Woord van den avond van 13 October in Amsterdam's kerk tot de gemeente kwam, voornam was zonder oprichting te wezen, was, van een zoo fijn stilist als Dr. de Moor, evenmin anders te verwachten, dan dat hij, geschoold homiliet en begaafd prediker als hij is, op dien avond, ook wat den inhoud betreft, anders zou prediken dan hij het deed in deze preek, die hier in druk vastgelegd voor mij ligt.

'n Preek voor de kerkleden van AMSTERDAM 'n dierbaar souvenir; bij die van UTRECHT 'n groote verwachting-wekkende introductie voor onze THEOLOGANTEN een regulatie op het gebied van homiletische praktijk.

G.

**Buitenland.**

**Duitsland.** Wat zal de grondslag zijn van de Beiersche Ev. Luth. kerk?

Er wordt in Beieren een ontwerp voor een nieuwe kerkenordening druk besproken. In de inleiding komt de zinsaned van: «De Ev. Luth. kerk in Beieren staat op den onwankel- baren grondslag der H. Schrift en houdt zich in haar leven en leer aan de Ev. Luthersche belijdenis». In rechtinnigkeitsvragen vraagt men: waarom is deze meer algemeene term gebruikt, in plaats van concreter van de «belijdenisschrift- ten» te spreken? In een minder critieken tijd zou niemand iets daarachter zoeken. Maar men heeft van de moderneren maar al te dikwijls gehoord, dat zij de «belijdenis» in den «geest van de belijdenis» veranderen, waardoor ieder van die belijdenis mak-n kan wat hij wil. De «positieven» zijn van oordeel, dat er vaste grond- slagen noodig zijn, waarop het gebouw van de kerkenordening verrijzen kan. Er is bezorgdheid gekomen in de kringen van hen die aan de belijdenis der Ev. Luth. Kerk willen vasthou- den. Het schijnt dat het kerkbestuur in Beieren moderneren en rechtinnigen in één kerkverband saam wil houden. Vele, vooral jongere, predi- kanten toonen zich daarom geneigd de lands- kerk te verlaten.

Ook de «Gemeinschaften» bereiden zich in stilte voor op alle eventualiteiten. De predikant Eichhorn, leider der Beiersche Gemeinschaften, schreef naar aanleiding van het stichten van een groot verenigingshuis: «Waarom eigenlijk een verenigingshuis, zal iemand vragen? Wij denken aan de komende tijden. De Saatskerk heeft opgehouden te bestaan. In hare plaats komt nu eene vrije lands- of volkskerk... Daar in dezen nieuwen bouw ook de loochenaars van de verzoende kracht van Jezus bloed en van zijn Godheid als rechtgebende bestand- deelen mede opgenomen worden, ofschoon de oude belijdenis toch ook nog verder gelden zal, zoo is de vraag, of deze bouw zich wel als houdbaar toonen zal. Het was te voren al een moeilijke toestand, dat onze landskerk gegrond was op de belijdenis en toch de openbare loochenaars dier belijdenis hun gang liet gaan. Nu de macht van den staat niet meer als een geruine band om het kerkwezen geslagen is, is het de vraag of het gebouw niet uiteen zal vallen... In elk geval is het goed, wanneer wij er nu reeds mede rekenen, dat wij op zekere dan genoodzaakt zullen worden, ons zelf- staandig als kerkverband in te richten».

Opmerkelijk is het, dat de zich noemende vrijinnigen verleden jaar den eisch lieten hooren, dat alle richtingen in de kerk gelijk recht zouden hebben en dat daarom de grondslag der belijdenis moest veranderd worden. Maar in den laatste tijd lieten zij zich niet hooren. Zou het niet zijn omdat zij meenen, dat zij den «geest» der belijdenis kunnen stellen voor de belijdenis der kerk, en dat zij aldus die be- lidenis naar hun believen kunnen kneeden?

Er zijn ook «positieven» die meenen, dat vrijinnige predikanten bereid zullen zijn voor de belijdenis te buigen, ten minste geen haar weersprekende leer zullen voordragen. Zulke predikanten zou men kunnen dragen. Doch wij meenen, dat wanneer het in Beieren dien kant uitgaat, de rechtinnigen en ook de Ge- meinschaften zich van de landskerk zullen los- maken. Een vrije kerk, die geen belijdende kerk is, kan onder den duur ook niet bestaan, en wij ver- wonderen er ons over dat vele kerkelijke leiders dat niet schijnen in te zien. Maar al te veel wordt er uitgezien naar een kerkstaat, die niet veel anders is dan een voortzetting der oude landskerk toen zij onder het patronaat van den heer des lands stond. Dat men op den duur de belijdende elementen uit de landskerk zal verliezen, die zich als vrije belijdende kerken zullen organiseren, wordt niet ingzien. De Gemeinschaften zouden kunnen ontbonden wor- den als de belijders des Heeren kloek de han- den, ineen sloegen om de landskerk te reorga- niseren op den ondubbelzinnigen grondslag der belijdenis.

**Engeland.** Voorstel der Lambeth-conferentie tot hereniging der Engelsche kerk.

De bisschoppen der Anglicaansche kerk, die te Lambeth zijn vergaderd geweest om de vraag te bespreken, wat er te doen zijn zou om de kerk van Engeland weer tot eenheid te brengen, zijn tenslotte gekomen tot voorstellen aan de leden der vrije kerken. Deze komen hier op neer, dat de vrije kerken een deel kunnen worden van de vereenigde kerk, als zij aannemen dat de kerk door bisschoppen moet geregeerd wor- den, en als hare leeraars zich door een bisschop laten ordenen. Er wordt aan toegevoegd, dat de bisschoppen der Anglicaansche kerk weder- keurig geneigd zijn onder zekeren vorm als zoon- daag door de vrije kerken erkend te worden. Maar dat zij door deze vrije kerken opnieuw tot bisschoppen zouden moeten geordend wor- den, daarvan wordt niet geref.

Nu is algemeen erkend, dat volgens de Angli- canen de ordening door een bisschop een mede- deeling is van een bijzondere genade, die niet medegedeeld wordt als men op andere manier bevestigd werd tot den dienst des Woords. Kan men nu eischen dat dienaren des Woords, die een van de vrije kerken dienen, te kennen geven, dat zij te voren eigenlijk nooit recht gehad hebben om het Woord en de Sacramenten te bedienen, en dat zij dit moeten ontvangen door middel van ordening door een bisschop der Anglicaansche kerk?

Toch heeft de conferentie, te Lambeth gehou- den, iets goeds opgeleverd. Zij heeft erkend, dat de christelijke kerken, die niet tot de Anglicaan- sche kerk in betrekking staan, kerken zijn, deel uitmakende van het lichaam van Christus. Dit is iets gewonnen.

De Lambethconferentie stelde een Encyclical letter (rondgangend schrijven) op, waarin de vol- gende goede woorden gevonden worden:

«In deze oproeping dringen wij er bij al het christenvolk op aan, te trachten te komen tot vereeniging; om te komen tot een nieuw gezichts- punt: te zien op de werkelijkheid gelijk zij in God is. De eenheid die wij zoeken, bestaat. Zij is in God. Die de volmaakte eenheid is, één God en Vader, één Heere, één Geest. Die leven aan het één lichaam geeft. Nog eens, het ene lichaam bestaat. Het behoef niet gemaakt te worden, het kan niet opnieuw gemaakt worden, het moet organisch en zichtbaar worden. Nog- maals, de gemeenschap van het ene lichaam van Christus bestaat. Het is het werk van God en niet van menschen. Wij hebben het allen te ontdekken, en zijn werkzaamheden vrij te maken».

Daar de bisschoppen hierbij meer het oog hebben op de kerk als organisme, dan op de kerk als instituut is duidelijk.

**N.-Amerika.** Critiek op de Voor- waartsbeweging in de Geref. Kerk.

Over het algemeen wordt erkend dat in het opgezette plan voor een «Voorwaartsche bewe- ging» veel gevonden wordt, dat tot dank stemt. Maar dit verhindert niet dat ook de vrees uit- gesproken wordt, dat bij zulk een breed opge- zette actie het geestelijk element licht op den achtergrond treedt, om de uitwendige dingen, die wel noodig zijn, maar slechts in de tweede plaats komen, naar voren te brengen. Zoo vrees men, dat het saambrengen van een som van bijna elf miljoen dollars aanleiding geven zal tot menschenverheffing. Andere spreken uit, dat in de geschriften die van de beweging uitgaan, veel te weinig van zonde en boete gesproken wordt. Weder anderen hebben er berwaar in, dat men door middel van een veelvertake organisatie datgene op mechanische wijze wil tot stand brengen, wat alleen door den Heiligen Geest door het Woord kan gewerkt worden; de komst van Gods Koninkrijk hangt toch niet af van bijeenbrengen van geld. Ook kerkeraden en classen lieten bedenkingen hooren.

Onze bedenking tegen deze beweging is, dat de Generale Synode van Atlanta wel haar in het leven riep, doch dat hare uitvoering niet in handen der kerkelijke vergaderingen, maar in die van commissies gesteld werd. De hoofdgedachte: in dezen zoo ernstigen tijd, moet de kerk des Heeren, vooral de Geref. kerk, zich aangruipen tot het vervullen van de schier onafzienbare taak, die op hare hand gelegd is, heeft echter onze volle sympathie. Mocht dit door alle Kerken des Heeren in de oude en in de nieuwe wereld verstaan worden.

**Afrika.** Zij kunnen het werk niet overnemen!

Volgens een bericht in *Aufu*, No. 137 uit Bethel mag de Duitse zendeling Bokermann, de stichter van Lutindi in Oost-Afrika, op het station aldaar blijven, terwijl een ander Duitsch zendeling, die aan den Oost-Afrikaanschen veld- tocht deel nam, daaraan terugkeeren zal. Men heeft van Engelsche zijde erom verzocht, daar men niemand heeft, die den moeilijken arbeid onder de kranke negers overnemen kan. Men heeft in Duitse zendingsskriften er te voren op gewezen, dat de volken die het Duitse zendingsterrein onder zich wilden verdeelen, niet over genoegzame krachten beschikken om dien arbeid te verrichten. Lutindi is daarvoor een voorbeeld. Gelukkig, zeggen zij, dat bij de Engelsche overheid politieke overwegingen door een gevoel van menscheijkheid op zijde werden gedrongen.

WINCKEL.

**Officieele Gerichten.**

**Vrije Universiteit.**

Men schrijft ons:

Het 40-jarig jubileum is weer voorbij. Het waren heerlijke dagen.

Dank zij de activiteit van het Locaal-Comité Amsterdam liep alles geregeld en door de harte- lijke wijze waarop de studenten de voorstanders der Vrije Universiteit heeft ontvangen, zal de 19e October voor velen een aangename her- innering achterlaten.

Wat was het gezellig en aangenaam 's mid- dage in Bellevue.

De beminnaars der Vrije Universiteit in vroolijke stemming bijeen. De studenten hebben er slag- van om hun gasten te ontvangen.

En 's avonds.

Het bezoek aan den bidstond was veel grooter dan in jaren 't geval was.

Wij wennen aan de voorrechten die God ons schenkt, en denken er niet genoeg aan, dat het genade-gaven zijn.

Daarom zijn de herinneringsdagen, vooral als het feestdagen zijn, zoo noodig en zoo nuttig.

Aan Ds. Kulpjer de dank voor zijn kostelijk ernstig woord. Niet ieder is het gegeven om in weinig woorden veel te zeggen. Daarom werd het 's avonds wat laat, niettegenstaande de bid- stond spoedig was afgelopen.

Wat een heerlijk gezicht.

Het was vol in Bellevue, maar alles liep ge- regeld.

Het was wat, om in korten tijd ruim 400 menschen plaats te geven, te meer omdat men niet wist of er 40 of 400 aan het gezellig samen- zijn zouden deelnemen.

Maar de orde-commissarissen waren op hun post en binnen 10 minuten was de geheele schare geplaatst en kon een kop thee aan- geboden, en was het aan Ds. Ferwerda om de vergadering te openen.

Zijn echt gezellig woord bracht een goede stemming in de vergadering. Ds. Rullmann heeft — hoe kon het anders — de wording der Vrije Universiteit uitvoerig behandeld.

Om nog eens na te lezen.

De geschiedenis vóór en na de oprichting der Vrije Universiteit in zoo rijk en helaas... zoo onbekend.

Er is zoo ontraziglijk veel gebeurd in de laatste 50 jaar, en waar Ds. Rullmann de 50 jaren vóór de laatste 50 jaar behandelde, was het niet te verwonderen dat zijn kenrige toespraak meer leerzaam dan gezellig was.

Toch werd er met groote aandacht geluisterd en menigmaal hartelijke instemming betuigd.

Men zag Groen, Mackay, Elout en anderen, aan Bilderdijk's — in den letterlijken zin des woords — voeten zitten.

Er was geen plaats genoeg voor de studenten, dus moesten zij zich zonder stoelen of tafels behelpen. Dat was het begin van een Vrije Universiteit.

Straks, moge het spoedig zijn, hooren wij het begin van de Vrije Universiteit.

Dat is noodig.

Het was reer juist van den grijzen voorzitter van het Lokaal-Comité opgemerkt.

Wij moeten weer, althans in onze gedachten, terug naar de oorzaken waarom een Vrije Uni- versiteit werd opgericht. Wie weet hoe het dan duidelijk zou worden, dat onze tegenstanders nog beter kennen het gevaar dat hun dreigt van een Universiteit op Gods Woord gegrond, dan ze door de voorstanders wordt gewaardeerd.

't Is waar, maar niet goed, dat de Vrije Uni- versiteit niet zou zijn opgericht, zoo men aan de openbare Universiteiten maar van «onze mannen» had benoemd.

Hoewel mannen als Groen en Da Costa, als Kuyper en Rutgers recht hadden om voor een hoogleeraarsbenoeming in aanmerking te komen, kunnen we niet dankbaar genoeg zijn dat deze benoemingen nooit zijn geschied.

Men kent de kracht niet van den invloed der «omgeving»; kwade samsprekingen bederven goede zeden.

Het kost zoveel zelfverloochening ook ja juist voor den hoogleeraar, om voortdurend en overal zich te buigen voor het Woord.

Zelfs de Vrije Universiteit loopt gevaar.

Daarom waren de dagen zoo goed, omdat er daardoor weer inniger verband kwam tusschen de voorstanders der Vereeniging en hare Stichting.

Men lette op art. 15 van de instructie voor correspondenten en leden van het Lokaal-Comité: «Eenmaal 's jaars, zoo na mogelijk bij den Stichtingsdag van de Vrije Universiteit, wordt de zaak van het Christelijk Hooger Onderwijs in den gebede aan den Heere opgedragen, in wiens Naam ook voor deze Vereeniging alle hulpe staat».

Deputaten voor de Correspondentie met de Hooge Overheid brengen ter kennis van de kerken, dat bij schrijven van Z.Ex. den Minister van Justitie, d.d. 22 October 1920, bericht is ingekomen dat de Gereformeerde kerk van Veenhuizen, gemeente Norg, geconstitueerd is als: «de Gereformeerde kerk van Veenhuizen, gemeente Norg».

Op de lijst van de Gereformeerde kerken is deze kerk geplaatst onder No. 932.

Namens Deputaten, H. BOUWMAN, secr.

Kort Verslag van de Vergadering der Classis Barendrecht op 1 Sept. 1920.

De praeses der roepende kerk van IJssel- monde opent de vergadering. Nadat gezongen, gelezen en gebeden is, blijkt uit de credentialen o.m. dat de predikanten Van Hoven en Nieborg niet ter vergadering zullen komen, terwijl de kerken van Barendrecht, Bolnes, Heinoord, Klaaswaal, Rijsoord en Westmaas een instructie hebben. Het Moderamen constitueert zich aldus: Ds. Idema praeses, Ds. van Uik scriba en Ds. v. Schaik assessor; de notulen der vorige ver- gadering worden gelezen, goedgekeurd en getekend.

Onder de ingekomen stukken bevinden zich bezaarschriften van br. L. v. V. te W. en van br. G. S. te H., welke bezaarschriften in den loop der vergadering behandeld worden. Ook is ingekomen een antwoord van broeder Uitten- bogaard over de indertijd besproken ouderlin- gconferentie.

Naar aanleiding van het laatste worden de kerken der classis opgewekt, voor 1 Oct. 1920 aan bedoelden broeder Uittenbogaard, wiens adres is te Sikkerveer Willemstraat 19, mede te deelen, of is met zulk een conferentie sympha- tiseren; en zoo ja, hoewel ouderlingen er dan bij een eventuele samenkomst gezonden zullen worden.

Vervolgens wordt rapport uitgebracht door Ds. v. d. Kamp over de in Juni gehouden Partic. Syn., terwijl Ds. v. Schaik enkele mede- deelingen doet over de kas voor hulpbehoevende studenten. In aansluiting aan de vorige ver- gadering doet Ds. Goote enkele mededeelingen over de tucht op doopleden, waarbij der classis met nadruk in herinnering wordt gebracht een besluit van 3 Maart 1909, aldus luidende: «De classis spreekt de wenschelijkheid uit, «dat de kerkeraad bij de behandeling van doop- leden, die ongeregeld wandelen, het advies er, classis winnne, alvorens hen niet meer te «beschouwen als leden der kerk».

Inake de gemengde huwelijken wordt, op voorstel van de kerk van Barendrecht, de vol- gende classische regeling getroffen:

Wanneer bij den kerkeraad inkomt een aan- vrage tot kerkelijke bevestiging van een huwelijk, waarbij één der partijen niet behoort tot een Geref. kerk, zal de kerkeraad of de daartoe door den kerkeraad aangewezen commissie hem of haar die niet behoort tot de Geref. kerken, afvragen.

10. Of hij (zij) de Heilige Schriften des Ouden en des Nieuwen Testaments erkent als het Woord van God, en dies als den eenigen regel voor geloof en wandel;

20. Of hij (zij) instemt met den inhoud van het huwelijksformulier, zoals dat in de Geref. kerken gebruikelijk is, en bereid is, de vragen daarvan bevestigend te beantwoorden;

30. Of hij (zij) belooft, zoolang hij (zij) zich niet tot de Geref. kerken voegt, den kerkeraad der Geref. kerk van hunne woonplaats geneer- lijk hindernis in den weg te zullen leggen in het opzicht houden over de leden van het gezin, die tot zijn kerkgemeenschap behooren;